

(Прес РС)

Откако последњих година турски председник Гул, премијер Ердоган и министар спољни Давутоглу безмало на смену дежурају у Босни и Србији, непрестано се поставља питање: откуда толико занимање за наше крајеве? Зашто се Турска понаша као да су овдашњи проблеми њихова не само главна него и једина спољнополитичка преокупација? Ако већ тврде да то није неоосманистички пројекат, који и какав онда јесте? Како то да се секуларна турска дипломатија фокусира баш на муслиманске центре, попут Тиране, Приштине, Сарајева и Пазара, када режим у Анкари наводно жели „нула проблема“ са махом православним граничним народима на Балкану? Са којим објашњењем и оправдањем ова малоазијска држава, иако непозвана, тако насртљиво и грозничаво, такорећи дневно, хиперпродукује све нове идеје и иницијативе за добробит земаља и народа који географски припадају Европи и политички су оријентисани према ЕУ?

Но, док се овде нагађало да ли турске амбасаде у региону не информичу своје министарство или њихове информације тамо нико не бенда, амбасадор Анкаре у Сарајеву Ахмет Јилдиз у разговору за бањалучке „Независне новине“ све је објаснио изјавом да се, веровали или не, „Турска не меша у унутрашње послове БиХ“.

Осврнуо се само на критике због бар од Срба и Српске неовлашћеног лобирања Турске за пријем БиХ у НАТО и објаснио да је његовој амбасади од стране Већа НАТО-а

Пише: Ненад Кеџмановић
понедељак, 28 мај 2012 11:31

поверен двогодишњи мандат да обавља управо ту улогу у Сарајеву. Наравно, не треба ни сумњати да је америчка команда НАТО такав мандат дала Турској као свом регионалном фавориту, да је Силаџићев министар Свен Алкалај то оберучке прихватио и Лагумџија потврдио и не консултујући Бањалуку. Али поставља се питање зашто је турска амбасада прихватила такав ангажман када Јилдиз добро зна да РС, која чини пола БиХ, Турску доживљава као једностраног промотора бошњачких интереса. Штавише, да резерве Срба према атлантским интеграцијама долазе и отуд што улазак у НАТО виде као долазак турских војника маскираних ознакама Алијансе. А када га је новинарка „Независних“ ухватила у најновијем недипломатском „немешању“ у организацију локалних избора у Сребреници, Јилдиз је одговорио: „Моја изјава у вези са Сребреницом није одраз неког политичког става, већ објективни критеријум који сам гласно рекао.“

Израз тог „објективног критеријума“ могао се препознати и поређењем овог интервјуа са интервјуом који је исти амбасадор истог дана и на исту НАТО тему дао „Авазу“. Док је наслов намењен бањалучкој публици гласио „Турска се не меша у унутрашња питања БиХ“, онај за Сарајлије гласи „НАТО је најјача брана против сецесионизма“. Ахмет - ефендија очито зна да се сарајевска штампа не чита у Бањалуци као и обрнуто, али као амбасадор би морао да зна и да надлежни на обе стране ипак све пажљиво прате и да његове алузије на потенцијалну сецесију Републике Српске или „Херцег-Босне“ такође представљају директно мешање у унутрашње ствари БиХ. У исту категорију недипломатског петљања у интерне односе земље домаћина спада и помињање податка да чак 70 одсто јавности подржава улазак БиХ у НАТО. Можда ова процена одговара расположењу јавног мњења у ФБиХ, а у кантонима са бошњачком већином је вероватно и већи. Али у Републици Српској је управо обрнуто и можда чак и целих 90 одсто њених житеља не гаји симпатије према НАТО-у. Груба грешка у Ахмет-ефендијиној процени јавља се због тога што на линији искључиво бошњачких интереса прејудицира да ће референдум о приступању НАТО-у бити организован јединствено на нивоу целе земље и на принципу „један човек - један глас“.

А шта стоји иза ових површних и противречних изјава амбасадора Јилдиза у „стратешкој дубини“ турске спољне политике на Балкану треба читати у истоименој књизи министра

Давутоглуа. „Препуштање балканских проблема форумима ЕУ и УН смањиће турску сферу утицаја.... Ангажман Турске на Балкану учиниће је утицајнијом и моћнијом у односу на Европу, која је не прихвата. Овакав развој ситуације примораће САД на приближавање Бошњацима и Албанцима који су опет блиски Турској, а то ће довести до конвергенције турских и америчких интереса. Поред чланства у НАТО-у, други важан инструмент турског утицаја на Балкану представља Организација исламске конференције. Турска је дужна да балканске проблеме енергично износи пред ОИК, али не само као проблем очувања исламско-османског идентитета у региону већ и као шири проблем који једнако тангира читав исламски свет... Повезивање Албанаца и Бошњака са простором Анадолије наилази на знатне препреке, а без турске заштите, Бошњацима и Албанцима прети опасност од губитка културног идентитета, чиме би план њихове ликвидације био успешно приведен крају... Ако Босна данас и поред свега успе да опстане, за то ће бити заслужна два фактора: разилажења између системских сила (УН, ЕУ, НАТО) и психолошка и дипломатска подршка исламског света. Оба инструмента данас морају бити коришћена (види „Политеиа“, бр. 2, стр. 214-215).

Када је приликом недавног Давутоглуовог наступа пред Парламентом БиХ у Сарајеву један српски посланик замолио аутора „Стратешке дубине“ да објасни цитиране редове, изненађени турски министар кратко је одговорио да је „одустао од тих ставова“. Било је, наравно, непристојно угледног госта упитати зашто онда није објавио ново измењено издање књиге на којој се образују генерације турских дипломата. Згода са овом књигом подсетила је на сличну предратну са Изетбеговићевом „Исламском декларацијом“. На приче западних дипломата да их је Алија уверио да је искрено одан Босни као равноправној и демократској, српски саговорници узвратили су наводом из његове књиге да „није могућа коегзистенција муслимана са немуслиманима“. „Изетбеговић је сигурно ревидирао те ставове“, одговорили су. Ратни „председник свих Босанаца и Херцеговаца“ исте године је објавио ново неизмењено издање свога програмског дела, а син наследник га, по сопственом признању, увек држи на столу. Бакир у својству актуелног председавајућег Председништва БиХ управо ових дана представља и РС на самиту НАТО-а у Чикагу.

Благо си га нама!